

Handläggare
Anna Larsson
Telefon: 08-508 25 141
Lena Tengvall
Telefon: 08-508 25 408**Till**
Socialnämnden
2017-09-19

På lika villkor! - delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen (SOU 2017:43)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Gillis Hammar
FörvaltningschefVeronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat "Hjälpmedelsutredningen S2015:08 betänkande På lika villkor! - delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen (SOU 2017:43)". 2015 tillsattes en särskild utredning med uppdrag att se över tillgången till och användningen av hjälpmedel och lämna förslag i syfte att öka likvärdigheten och minska skillnaderna i fråga om avgifter och regelverk, samt därvid se över frågan om nationell reglering och ett samlat huvudmannaskap.

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag, men vill bl.a. lyfta fram målgruppen personer med funktionsnedsättning och åldersrelaterade sjukdomar ytterligare, då deras behov av stöd i sin dagliga livsföring medför en ökad efterfrågan på olika hjälpmedel.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ”Hjälpmedelsutredningen S2015:08 betänkande På lika villkor! - delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen (SOU 2017:43)”

Remissen är ställd till 99 stycken remissinstanser, däribland ett flertal kommuner, landsting, myndigheter, universitet samt förbund och verk. Remisstiden sträcker sig till 22 september 2017.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 13 september och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 14 september 2017.

Ärendet

Regeringen beslutade den 10 december 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över tillgången till och användningen av hjälpmedel och lämna förslag i syfte att öka likvärdigheten och minska skillnaderna i fråga om avgifter och regelverk samt därvid se över frågan om nationell reglering och ett samlat huvudmannaskap (dir. 2015:134, bilaga 1).

Förslag skulle också lämnas i syfte att skapa förutsättningar för en effektivt bedriven hjälpmedelsverksamhet hos berörda myndigheter och huvudmän.

Utredningen bygger på sju särskilt granskade områden. Tjänsteutlåtandet innehåller en kortfattad redogörelse av utredningen.. Utredningen i sin helhet finns att hämta under adress; <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/05/sou-201743/>

De sju granskade områdena

1. Kartläggning av hjälpmedelsförsörjningen i Sverige
2. Avgifter för hjälpmedel
3. Delaktighet och självbestämmande
4. Kompetensförsörjning
5. Hjälpmedel och ny teknik
6. Ansvarsfördelning, samverkan och samordning
7. Det delade huvudmannaskapet för hjälpmedel i utbildningsväsendet

Utredningens förslag i korthet

- att det i hälso- och sjukvårdslagen ska införas en definition av begreppet hjälpmedel, som förtydligar sjukvårdshuvudmännens skyldighet att erbjuda hjälpmedel.
- att Socialstyrelsen regelbundet ska följa upp hjälpmedelsförskrivningen bland annat i form av jämförande statistik.
- att ny bestämmelse om hjälpmedelsavgifter, i hälso- och sjukvårdslagen införs. Genom att införa en uttrycklig regel om hjälpmedelsavgifter blir det tydligt att sådana avgifter får tas ut och under vilka förutsättningar det kan ske.
- att ett uppdrag till Specialpedagogiska skolmyndigheten som ska höja skolors kompetens om kognitivt stöd, dels utökade möjligheter för skolhuvudmännen att få statsbidrag för att förstärka elevhälsan med en arbetsterapeut, fysioterapeut eller logoped.
- att ett förtydligande görs av Myndigheten för delaktighets roll samt tre uppdrag till myndigheten för att förstärka dess arbete med individstöd.
- att Statens beredning för medicinsk och social utvärdering ges i uppdrag att kartlägga befintligt kunskapsläge, inklusive bristande evidens och kunskapsluckor på hjälpmedelsområdet.
- att Socialstyrelsen får i uppdrag att kartlägga och sprida goda exempel på systematiskt jämställdhetsarbete inom hjälpmedelsområdet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att utredningen lyfter ett flertal viktiga aspekter och förslag som kan tänkas bidra till att öka likvärdigheten och minska skillnaderna i fråga om avgifter och regelverk. Det är också viktigt att skapa förutsättningar för en effektivt bedriven hjälpmedelsverksamhet där ansvarsfördelning och uppdrag hos berörda myndigheter och huvudmän är tydligt.

Nedan följer förvaltningens synpunkter som belyser det som är särskilt viktigt utifrån socialförvaltningens perspektiv.

Vuxna med funktionsnedsättning

Stockholm är en växande stad med stor inflyttning och ökande befolkning, vilket även innefattar personer med funktionsnedsättning och åldersrelaterade sjukdomar. Deras behov av stöd i sin dagliga livsföring medför en ökad efterfrågan på olika hjälpmedel. Förvaltningen vill lyfta fram att vuxna som tillhör LSS-lagens personkrets inte uppmärksammas i samma utsträckning som äldre och barn med funktionsnedsättning gör i utredningen. Denna målgrupp behöver ofta stöd i sin roll som hjälpmedelss användare i allt från att påkalla behov, vid utprovning samt med nyttjandet av själva hjälpmedlet. Det är viktigt att brukarens ekonomi inte ska påverka möjligheten att få ta del av de hjälpmedel som bedöms nödvändiga.

Kartläggning av befintligt kunskapsläge

Det är mycket positivt att Statens beredning för medicinsk och social utvärdering ges i uppdrag att kartlägga befintligt kunskapsläge inom hjälpmedelsområdet. Det finns ett behov av att öka kunskapen om hjälpmedel hos personal i LSS-bostäder och dagliga verksamheter. Det avser både att upptäcka behov av hjälpmedel och för att ge brukarna stöd i användandet. Även i grundutbildningen för arbetsterapeuter behöver hjälpmedelsfrågan uppmärksammas ytterligare. Eftersom utvecklingen av framförallt kognitiva hjälpmedel sker snabbt, finns behov av återkommande vidareutbildning för arbetsterapeuter.

Evidens

Förvaltningen ställer sig också positiv till att vikten av evidens uppmärksammas. Det tillkommer ständigt nya hjälpmedel på marknaden och ur patientsäkerhetssynpunkt är det av stor betydelse att funktion och säkerhet testas på ett evidensbaserat sätt.

Definition

Det är bra att en definition av begreppet hjälpmedel förs in i hälso- och sjukvårdslagen så att skyldigheten att erbjuda hjälpmedel förstärks. Det finns dessutom fördelar med att definitionen utgår ifrån behovsområden och inte hjälpmedelstyp.

Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)

Förslaget att lagstadga MAR funktionen är mycket viktigt för att säkerställa kvalitet och kunskap inom hjälpmedelsområdet. MAR har kunskap om och kan bevaka de behov som förekommer inom LSS målgrupp.

Förvaltningens enhet LSS-hälsan menar att det borde vara ett skalkrav för kommunerna att anställa MAR.

Jämställdhetsarbetet

I Stockholms stads budget är jämställdhetsarbete centralt för samtliga verksamheter. Att Socialstyrelsen kartlägger och sprider goda exempel på jämställdhetsarbete inom hjälpmedelsområdet kommer att vara ett stöd i detta arbete.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen instämmer i utredningens påstående att medarbetare med rätt kompetens är central för kvaliteten.

Kompetensförsörjningen inom socialtjänsten är dock en utmaning i både Stockholm och övriga landet, och ett område som det behövs aktivt arbete med. I Stockholms stad pågår ett arbete för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare för att på så sätt behålla kompetensen som finns i staden. En förbättrad arbetssituation innebär också ökade möjligheter att kunna erbjuda en rättssäker verksamhet av god kvalitet.

Samverkan

Förvaltningen delar utredningens syn på vikten av samverkan och sammanhållna insatser för den enskilde, och anser att det är något som kan, och bör, utvecklas. Att i kvalitetsmätningar och uppföljningar följa upp samverkan och hur väl insatserna hållits ihop runt de enskilda personerna är ett sätt att främja det.

Förvaltningen anser vidare att det är positivt att utredningen framhåller vikten av att i större utsträckning också följa upp jämlikhet och fördelning. Detta är i linje med Stockholms stads pågående arbete med att säkerställa att staden lever upp till de mänskliga rättigheterna.

Bilaga

Remiss av ”Hjälpmedelsutredningen S2015:08 betänkande På lika villkor! - delaktighet, jämlikhet och effektivitet i hjälpmedelsförsörjningen (SOU 2017:43)”